

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права
Кафедра міжнародного права та права Європейського Союзу

Затверджено
Науково-методичною радою ДПУ
протокол від 2024 № 1
Голова НМР Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма
навчальної дисципліни
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ МІЖНАРОДНОГО ТА
НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА»
для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового)
рівня
(денної форми навчання)
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність 293 «Міжнародне право»
освітньо-наукова програма «Міжнародне право»
Статус дисципліни: вибіркова

Ірпінь - 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми взаємодії міжнародного та національного права» складена на основі освітньо-професійної програми «Міжнародне право» третього (освітньої-наукового) освітнього рівня спеціальності 293 «Міжнародне право», затвердженої Вченою радою Університету від 12.07.2024 протокол №19.

Укладач:

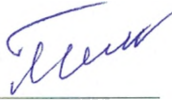

В. Кононеко, д.ю.н., доцент, доцент кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу

Я. Фокін, к.ю.н., доцент кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу

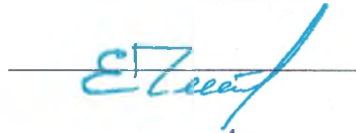
Гарант ОП «Міжнародне право»

Л. Тимченко д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою міжнародного права, протокол від 27.08.2024 № 1.

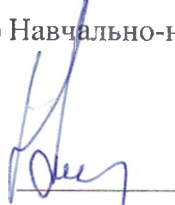
Завідувач кафедри

О. Чернецька, к.ю.н., доцент

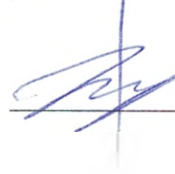
Розглянуто і схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту права, протокол від 27.08.2024 № 1.

Голова вченої ради ННІ права

В. Топчій, професор, д.ю.н.

Завідувач навчально – методичного відділу

І. Качур, к. біол. н., доцент

Реєстраційний № _____

ЗМІСТ

1	ПЕРЕДМОВА	4
2	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2.1	КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
2.2	ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ	6
2.3	СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
3	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	11
4	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	21
5	ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	23
6	ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	23
7	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	29

1. ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми взаємодії міжнародного та національного права» належить до вибіркових дисциплін при підготовці здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

Метою навчальної дисципліни є поглиблене вивчення та засвоєння здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 293 «Міжнародне право» теоретичних положень щодо взаємодії та існуючих форм узгодження систем міжнародного та внутрішньодержавного права; вміння формулювати ключові поняття та тлумачити зміст національного законодавства та міжнародного права; вміння формувати судження про сучасні тенденції уніфікації та гармонізації норм національного та міжнародного права; здатності аналізувати способи та чинники ефективності механізму імплементації міжнародно-правових норм на національному рівні.

Завдання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми взаємодії міжнародного та національного права» є аналіз сучасних проблем у взаємодії міжнародного та національного права: Огляд актуальних питань, зокрема, проблем гармонізації та імплементації міжнародних норм у національне законодавство. Дослідження практики міжнародних судових органів та її вплив на національні правові системи: Вивчення впливу рішень Європейського суду з прав людини, Міжнародного суду ООН та інших міжнародних інституцій на національне право. Вивчення процесів адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів: Аналіз правових механізмів, що використовуються державами для імплементації міжнародних норм у національне законодавство.

Методи та форми навчання: при викладанні дисципліни застосовуються такі методи навчання, як: репродуктивний; проблемне навчання; евристичний (частково-пошуковий); дослідницький.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється через застосування таких форм навчання, як: проблемні лекції; панельна дискусія; міні-конференції; семінари-дискусії, семінари-практикуми, семінари - розгорнуті бесіди; рольові ігри (елементи), тренінги; презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань; застосування наочних засобів (схеми, таблиці тощо); моделюючі вправи, розв'язування творчих завдань; роботу в Інтернеті, бібліотеці; консультації (настановні, контрольні, проблемні).

Об'єктом навчальної дисципліни є вивчення процесів і механізмів взаємодії між міжнародним і національним правом. Це включає аналіз впливу міжнародних норм і стандартів на національні правові системи, дослідження способів гармонізації національного законодавства з міжнародними зобов'язаннями, а також вивчення процесу імплементації міжнародного права в національні правопорядки.

Організація поточного та підсумкового контролю знань

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначається відповідною кафедрою.

Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування, письмового експрес-контролю або комп'ютерного тестування на семінарських заняттях та лекціях, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-професійному рівні або на окремих його завершальних етапах за національною шкалою і шкалою ЄКТС. Підсумковий контроль включає, зокрема, семестровий контроль. Семестровий контроль проводиться у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти.

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою програмою цієї навчальної дисципліни та набрав мінімальну кількість балів, що має дорівнювати 25.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Актуальні проблеми взаємодії міжнародного та національного права»

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність/освітня програма:	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів -5	Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)	Вибіркова	
Модулів - 3	Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 3		2-й	
Загальна кількість годин -150		Семестр	
		3-й	
		Лекції	
	Спеціальність: 293 «Міжнародне право» Освітньо-наукова програма «Міжнародне право»	26 год.	
		Семінарські	
		24 год.	
		Лабораторні	
		0 год.	
		Самостійна робота	
		97 год.	
Індивід.-консульт. робота:			
3 год.			
Форма семестр. контролю: екзамен			

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для денної форми навчання

Компетентності	Результати навчання
Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми та продукувати нові ідеї.	Демонструвати системний науковий світогляд, знання й розуміння сучасної системи міжнародного права.
Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел (доктринальні джерела, нормативна база, судова практика).	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.
Здатність застосовувати методології та методики дослідницької роботи для створення нових системоутворюючих знань.	Розрізняти особливості методології правознавства і методології міжнародного права та вміти застосовувати їх у дисертаційних дослідженнях.
Здатність формулювати завдання та мету дослідження, складати програму дослідження та опрацювати одержані результати.	Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних).

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.

Передумовами для вивчення «Актуальні проблеми взаємодії міжнародного та національного права» є такі дисципліни: «Актуальні проблеми міжнародного публічного права», «Диджиталізація наукової діяльності».

Базуватися на даній дисципліні будуть «Міжнародне співробітництво держав», «Застосування норм міжнародного права в Україні».

**2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Актуальні проблеми взаємодії міжнародного та національного права»
Денна форма (АМІ-23-1)**

	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Семінари	Інд.- к.р./ко нс	С/р
Модуль I (2 кредита)					
Змістовий модуль 1. Основи та вплив міжнародного права на національні правові системи: теорія, імплементація та практичні аспекти					
Тема 1. Вступ до проблеми взаємодії міжнародного та національного права	18	4	4	-	10
Тема 2. Імплементація міжнародного права в національне законодавство	14	2	2	-	10
Тема 3. Примат міжнародного права над національним: доктрина і практика	14	2	2	-	10
Тема 4. Вплив міжнародних організацій на національні правові системи	14	2	2	-	10
Форма контролю - модульна контрольна робота (40 хв.)					
Разом за модуль I	60	10	10	-	40
Модуль II (1,4 кредита)					
Змістовий модуль 2. Суверенітет, конституційні основи та судова практика: взаємодія національного та міжнародного права					
Тема 5. Суверенітет і його обмеження в контексті міжнародного права	14	2	2	-	10
Тема 6. Міжнародне право і національні конституції	14	2	2	-	10
Тема 7. Роль національних судів у застосуванні міжнародного права	14	4	2	-	8
Форма контролю - модульна контрольна робота (40 хв.)					
Разом за модуль II	42	8	6	-	28
Модуль III (1,6 кредита)					
Змістовий модуль 3. Міжнародні санкції, права людини та виклики глобалізації: вплив на національне право і його розвиток					
Тема 8. Вплив міжнародних санкцій на національне право	17	4	4	-	9
Тема 9. Права людини у взаємодії міжнародного та національного права	16	2	2	3	9
Тема 10. Виклики глобалізації для міжнародного та національного права	15	2	2	-	11
Форма контролю - підсумкова модульна контрольна робота (40 хв.)					
Форма підсумкового контролю – екзамен					
Разом за модуль III	48	8	8	3	29
Усього годин	150	26	24	3	97

РЕЙТИНГ-ПЛАН

Денна форма навчання

Год ини	Тема	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінк и кількі сть балів
4	Тема 1. Вступ до проблеми взаємодії міжнародного та національного права	Лекція	Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних).	0
4	Тема 1	Семінар	Розрізнити особливості методології правознавства і методології міжнародного права та вміти застосовувати їх у дисертаційних дослідженнях.	4
10	Тема 1	Самостійна робота здобувача	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	
2	Тема 2. Імплементация міжнародного права в національне законодавство	Лекція	Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних).	0
4	Тема 2	Семінар	Розрізнити особливості методології правознавства і методології міжнародного права та вміти застосовувати їх у дисертаційних дослідженнях.	2
10	Тема 2	Самостійна робота здобувача	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	
2	Тема 3. Примат міжнародного права над національним: доктрина і практика	Лекція	Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних).	0
2	Тема 3	Семінар	Розрізнити особливості методології правознавства і методології міжнародного права та вміти застосовувати їх у дисертаційних дослідженнях.	2
10	Тема 3	Самостійна робота здобувача	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	
2	Тема 4. Вплив міжнародних організацій на національні правові системи	Лекція	Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних).	0
2	Тема 4	Семінар	Розрізнити особливості методології правознавства і методології міжнародного права та вміти застосовувати їх у дисертаційних дослідженнях.	2
10	Тема 4	Самостійна робота здобувача	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	
	Теми 1-4	Проміжний модульний контроль	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	5
60	Усього за модуль 1			15
2	Тема 5. Суверенітет і його обмеження в контексті міжнародного права	Лекція	Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних).	0
2	Тема 5	Семінар	Розрізнити особливості методології правознавства і методології міжнародного права та вміти застосовувати їх у дисертаційних дослідженнях.	2
10	Тема 5	Самостійна	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної	

		робота здобувача	проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	
2	Тема 6. Міжнародне право і національні конституції	Лекція	Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних).	0
2	Тема 6	Семінар	Розрізняти особливості методології правознавства і методології міжнародного права та вміти застосовувати їх у дисертаційних дослідженнях.	2
10	Тема 6	Самостійна робота здобувача	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	
4	Тема 7. Роль національних судів у застосуванні міжнародного права	Лекція	Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних).	0
2	Тема 7	Семінар	Розрізняти особливості методології правознавства і методології міжнародного права та вміти застосовувати їх у дисертаційних дослідженнях.	2
18	Тема 7	Самостійна робота здобувача	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	
	Теми 5-7	Проміжний модульний контроль	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	5
42	Усього за модуль 2			11
4	Тема 8. Вплив міжнародних санкцій на національне право	Лекція	Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних).	0
4	Тема 8	Семінар	Розрізняти особливості методології правознавства і методології міжнародного права та вміти застосовувати їх у дисертаційних дослідженнях.	4
9	Тема 8	Самостійна робота здобувача	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	
2	Тема 9. Права людини у взаємодії міжнародного та національного права	Лекція	Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних).	0
2	Тема 9	Семінар	Розрізняти особливості методології правознавства і методології міжнародного права та вміти застосовувати їх у дисертаційних дослідженнях.	2
9	Тема 9	Самостійна робота здобувача	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	
3	Тема 9	Індивідуальна консультативна робота	Розрізняти особливості методології правознавства і методології міжнародного права та вміти застосовувати їх у дисертаційних дослідженнях.	6
2	Тема 10. Виклики глобалізації для міжнародного та національного права	Лекція	Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних).	0
2	Тема 10	Семінар	Розрізняти особливості методології правознавства і методології міжнародного права та вміти застосовувати їх у дисертаційних дослідженнях.	2
11	Тема 10	Самостійна робота здобувача	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	
	Теми 8-10	Модульний контроль	Вміти формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.	5
48	Усього за модуль 3			19

	Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE	5
	Підсумковий модульний контроль у формі екзамену	50
150	Усього за курсом	100

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Основи та вплив міжнародного права на національні правові системи: теорія, імплементація та практичні аспекти.

Тема 1. Вступ до проблеми взаємодії міжнародного та національного права

План лекційного заняття

1. Поняття та сутність міжнародного та національного права.
2. Історичний розвиток взаємодії міжнародного та національного права.
3. Основні теорії співвідношення міжнародного та національного права.

План семінарського заняття

1. Поняття та сутність міжнародного і національного права
 - Визначення міжнародного права: основні характеристики та принципи.
 - Визначення національного права: основні функції та структура.
2. Історичний розвиток взаємодії міжнародного та національного права
 - Основні етапи розвитку міжнародного права в XX столітті.
 - Вплив міжнародних подій на національні правові системи.
3. Основні теорії співвідношення міжнародного та національного права
 - Моністична теорія: єдність міжнародного і національного права.
 - Дуалістична теорія: відокремлення міжнародного та національного права.
4. Проблеми та виклики взаємодії міжнародного і національного права
 - Конфлікти норм міжнародного та національного права.
 - Механізми вирішення конфліктів між правовими системами.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

Проведіть порівняльний аналіз моністичної та дуалістичної теорій співвідношення міжнародного та національного права. Обґрунтуйте, яка з цих теорій, на вашу думку, є більш ефективною у сучасному правопорядку, навівши аргументи на основі реальних прикладів із правової практики.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке міжнародне право і чим воно відрізняється від національного права?
2. Які основні етапи розвитку міжнародного права можна виділити?
3. Як розвивалося національне право під впливом міжнародних норм?
4. Чому важливо вивчати взаємодію між міжнародним і національним правом?
5. Які теорії існують щодо співвідношення міжнародного та національного права?

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2];
 Допоміжна: [1]; [2]; [3];
 Інформаційні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3];
 Міжнародні видання: [1]; [2]; [3];
 Монографії: [1];

Тема 2. Імплементація міжнародного права в національне законодавство

План лекційного заняття:

1. Процес імплементації міжнародних договорів у національне законодавство.
2. Роль національних судів у застосуванні норм міжнародного права.
3. Проблеми та виклики імплементації міжнародного права в національні правові системи.

План семінарського заняття:

1. Процес імплементації міжнародних договорів у національне законодавство
 - Огляд механізмів імплементації міжнародних договорів (ратифікація, адаптація).
 - Обговорення прикладів успішної імплементації у різних країнах.
2. Роль національних судів у застосуванні норм міжнародного права
 - Аналіз реальних судових рішень, де застосовані норми міжнародного права.
 - Дискусія: чи повинні національні суди автоматично застосовувати міжнародні договори?
3. Проблеми та виклики імплементації міжнародного права
 - Виявлення проблем при імплементації (конфлікти з національним законодавством).
 - Пропозиції щодо вирішення проблем імплементації на практиці.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

Оберіть один міжнародний договір (наприклад, Конвенцію ООН про права дитини або Паризьку угоду) та підготуйте письмову роботу на тему його імплементації в національне законодавство вашої країни або іншої держави на вибір. Оцініть, які механізми були використані для імплементації, та вкажіть можливі проблеми, які виникли під час цього процесу.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке імплементація міжнародного права?
2. Яким чином міжнародні договори набувають чинності в національному законодавстві?
3. Які органи відповідають за імплементацію міжнародних норм?
4. Які проблеми виникають під час імплементації міжнародного права?
5. Як національні суди можуть застосовувати норми міжнародного права?
6. У чому полягають відмінності між моністичним і дуалістичним підходами до імплементації?

Рекомендована література:

Основна: [2]; [3];
 Допоміжна : [3]; [4]; [5];
 Інформаційні ресурси Інтернет: [2]; [3]; [4]; [5]; [6];
 Міжнародні видання: [1]; [2]; [3]; [4]; [5];
 Монографії: [1];

Тема 3. Примат міжнародного права над національним: доктрина і практика

План лекційного заняття:

1. Доктрина примату міжнародного права.
2. Застосування принципу примату міжнародного права на національному рівні.
3. Проблеми та обмеження примату міжнародного права.

План семінарського заняття:

1. Доктрина примату міжнародного права
 - Огляд основних положень доктрини примату міжнародного права.
 - Історичний розвиток цієї доктрини в міжнародних правових актах.
2. Застосування принципу примату міжнародного права на національному рівні
 - Приклади держав, де міжнародне право має пріоритет над національним законодавством.
 - Аналіз конкретних судових рішень, де застосовано принцип примату міжнародного права.
3. Проблеми примату міжнародного права
 - Конфлікти між національними правовими нормами та міжнародним правом.
 - Політичні та соціальні бар'єри в застосуванні примату міжнародного права.
4. Обмеження примату міжнародного права
 - Випадки, коли національні правові системи відмовлялися визнавати примат міжнародного права.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

Підготуйте письмову роботу, у якій опишіть основні положення доктрини примату міжнародного права. Поясніть, як вона реалізується у міжнародних договорах та правових актах (наприклад, у Статуті ООН або Європейській конвенції з прав людини).

Питання для самоконтролю:

1. Що таке доктрина примату міжнародного права?
2. Як примат міжнародного права реалізується на практиці?
3. Які приклади застосування принципу примату міжнародного права в національних судах вам відомі?
4. У чому полягають основні обмеження примату міжнародного права?
5. Як національні законодавства реагують на принцип примату міжнародного права?
6. Які міжнародні інструменти підтримують примат міжнародного права?

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2];
 Допоміжна: [4]; [5];
 Інформаційні ресурси Інтернет: [7]; [8]; [9]; [10]; [11]; [12]; [13];
 Міжнародні видання: [2]; [3];
 Монографії: [2];

Тема 4. Вплив міжнародних організацій на національні правові системи

План лекційного заняття:

1. Роль ООН у розвитку та гармонізації національних правових систем.
2. Вплив рішень Європейського суду з прав людини на національні правові системи.
3. Співпраця міжнародних організацій з національними судами та урядами.

План семінарського заняття:

1. Роль ООН у розвитку та гармонізації національних правових систем
 - Огляд основних механізмів, за допомогою яких ООН впливає на національні правові системи.
 - Приклади впровадження міжнародних стандартів ООН у національне законодавство держав-членів.
2. Вплив рішень Європейського суду з прав людини на національні правові системи
 - Аналіз конкретних рішень ЄСПЛ, що змінили національне законодавство або судову

практику.

3. Співпраця міжнародних організацій з національними судами

- Приклади, коли міжнародні організації надавали рекомендації або здійснювали моніторинг дотримання національних законів.
- Взаємодія міжнародних організацій із національними судовими установами для імплементації міжнародних норм.

4. Співпраця міжнародних організацій з урядами держав

- Аналіз програм і проектів співпраці між міжнародними організаціями та урядами щодо правових реформ.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

Оберіть одну країну та проаналізуйте, як рекомендації або резолюції ООН вплинули на розвиток її національного законодавства. Наведіть конкретні приклади правових реформ або змін, що були здійснені під впливом ООН.

Питання для самоконтролю:

7. Що таке доктрина примату міжнародного права?
8. Як примат міжнародного права реалізується на практиці?
9. Які приклади застосування принципу примату міжнародного права в національних судах вам відомі?
10. У чому полягають основні обмеження примату міжнародного права?
11. Як національні законодавства реагують на принцип примату міжнародного права?
12. Які міжнародні інструменти підтримують примат міжнародного права?

Рекомендована література:

- Основна: [1]; [2];
 Допоміжна: [4]; [5];
 Інформаційні ресурси Інтернет: [7]; [8]; [9]; [10]; [11]; [12]; [13];
 Міжнародні видання: [2]; [3];
 Монографії: [2];

Змістовий модуль 2. Суверенітет, конституційні основи та судова практика: взаємодія національного та міжнародного права

Тема 5. Суверенітет і його обмеження в контексті міжнародного права

План лекційного заняття:

1. Поняття суверенітету в міжнародному праві.
2. Обмеження суверенітету внаслідок міжнародних зобов'язань.
3. Конкуренція між державним суверенітетом і міжнародним правопорядком.

План семінарського заняття:

1. Поняття суверенітету в міжнародному праві
 - Огляд історичного розвитку концепції суверенітету та її місця в сучасному міжнародному праві.
2. Обмеження суверенітету внаслідок міжнародних зобов'язань
 - Приклади міжнародних договорів та угод, що обмежують державний суверенітет (наприклад, Європейський Союз, ООН).

3. Конкуренція між державним суверенітетом і міжнародним правопорядком
 - Аналіз конфліктів між державним суверенітетом та рішеннями міжнародних організацій або судів (наприклад, ЄСПЛ).
 - Питання для обговорення: Як держава може балансувати між суверенітетом і міжнародними зобов'язаннями?
4. Приклади обмеження суверенітету в сучасній міжнародній практиці
 - Огляд реальних випадків, коли суверенітет держав був обмежений через міжнародні санкції або рішення міжнародних судів.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

Аналіз ефективності механізмів вирішення міжнародних спорів ООН через вивчення одного конкретного міжнародного конфлікту.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке суверенітет у контексті міжнародного права?
2. Які обмеження суверенітету накладають міжнародні зобов'язання?
3. Як міжнародне право регулює питання суверенітету?
4. Які приклади обмеження суверенітету держави через міжнародні договори існують?
5. Як національні уряди реагують на обмеження суверенітету?

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3];
 Допоміжна: [2]; [3]; [4]; [5];
 Інформаційні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]; [6]; [14];
 Міжнародні видання: [1]; [2]; [3]; [4]; [5].
 Монографії: [2];

Тема 6. Міжнародне право і національні конституції

План лекційного заняття:

1. Взаємодія міжнародного права з конституціями держав.
2. Проблеми імплементації міжнародного права в національні конституції.
3. Співвідношення міжнародних договорів і конституційних норм.

План семінарського заняття:

1. Взаємодія міжнародного права з конституціями держав
 - Огляд принципів та механізмів взаємодії міжнародного права з національними конституціями.
 - Аналіз прикладів країн, де міжнародні норми інтегровані у національні конституції.
2. Проблеми імплементації міжнародного права в національні конституції
 - Труднощі, що виникають при адаптації міжнародних зобов'язань у конституційні норми.
 - Аналіз конкретних випадків, де національні конституції конфліктували з міжнародним правом.
3. Співвідношення міжнародних договорів і конституційних норм
 - Порядок пріоритету міжнародних договорів у правових системах різних держав.
 - Вплив міжнародних договорів на зміну або адаптацію конституційних норм.
4. Роль конституційних судів у застосуванні міжнародного права
 - Огляд рішень національних конституційних судів щодо визнання норм міжнародного права.

- Приклади справ, у яких конституційні суди враховували або відхиляли міжнародне право.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

Оберіть конкретний приклад судового рішення (прецеденту) у своїй країні, де було застосовано або не застосовано норму міжнародного права через конституційні обмеження. Проаналізуйте аргументацію суду та її вплив на правову систему.

Питання для самоконтролю:

1. Який статус міжнародних договорів у конституційних правопорядках різних держав?
2. Як національні парламенти впливають на процес імплементації міжнародних договорів у конституції?
3. Чи є приклади конфліктів між міжнародними договорами і національними конституціями?
4. Які конституційні механізми використовуються для захисту національних інтересів від впливу міжнародного права?
5. Як міжнародні організації впливають на зміст національних конституцій?

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3];

Допоміжна: [2]; [3]; [4];

Інформаційні ресурси Інтернет: [2]; [3]; [4]; [6]; [8]; [9]; [12];

Міжнародні видання: [2].

Монографії: [2];

Тема 7. Роль національних судів у застосуванні міжнародного права

План лекційного заняття:

1. Підходи національних судів до застосування норм міжнародного права.
2. Практика національних судів щодо тлумачення міжнародних договорів.
3. Взаємодія національних судів з міжнародними судовими інституціями.

План семінарського заняття:

1. Підходи національних судів до застосування норм міжнародного права
 - Приклади конкретних країн (Німеччина, Велика Британія, США) щодо застосування міжнародних норм на національному рівні.
2. Практика національних судів щодо тлумачення міжнародних договорів
 - Роль національних судів у тлумаченні міжнародних договорів: межі й проблеми.
 - Прецеденти та рішення, які вплинули на національну правову практику.
3. Взаємодія національних судів з міжнародними судовими інституціями
 - Співпраця національних судів з Європейським судом з прав людини (ЄСПЛ) та Судом ЄС.
 - Визнання та виконання рішень міжнародних судів на національному рівні.
4. Вплив міжнародного права на конституційний контроль
 - Роль конституційних судів у захисті прав людини через міжнародне право.
 - Випадки, коли конституційний суд виступає проти міжнародного договору (приклади, конфлікти).

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

Проаналізуйте підходи національних судів до імплементації міжнародного права у правову систему вашої країни. Порівняйте ці підходи з практикою інших країн (виберіть 2-3 приклади для порівняння).

Питання для самоконтролю:

1. Як національні суди підходять до застосування міжнародного права?
2. Які механізми використовуються для тлумачення міжнародних договорів у національних судах?
3. Які приклади успішного застосування міжнародного права національними судами вам відомі?
4. Як національні суди можуть впливати на міжнародні судові процеси?
5. Чи можуть національні суди відмовитися від застосування норм міжнародного права? Якщо так, то на яких підставах?

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3];
 Допоміжна: [2]; [3]; [4];
 Інформаційні ресурси Інтернет: [2]; [3]; [4]; [6]; [8]; [9]; [12];
 Міжнародні видання: [2].
 Монографії: [2];

Змістовий модуль 3. Міжнародні санкції, права людини та виклики глобалізації: вплив на національне право і його розвиток

Тема 8. Вплив міжнародних санкцій на національне право

План лекційного заняття:

1. Підходи національних судів до застосування норм міжнародного права.
2. Практика національних судів щодо тлумачення міжнародних договорів.
3. Взаємодія національних судів з міжнародними судовими інституціями.

План семінарського заняття:

1. Функції національних судів у впровадженні міжнародного права
 - Огляд ролі національних судів у впровадженні норм міжнародного права.
 - Приклади юрисдикцій, де національні суди активно застосовують міжнародне право.
2. Механізми використання міжнародного права у національних судових процесах
 - Аналіз процесу імплементації міжнародних договорів та норм у національні судові системи.
 - Огляд методів посилання на міжнародне право у рішеннях національних судів.
3. Проблеми застосування міжнародного права у національних судах
 - Основні виклики, з якими стикаються національні суди при застосуванні міжнародного права.
 - Юридичні та політичні бар'єри, які можуть перешкоджати судовому впровадженню міжнародних норм.
4. Приклади судових рішень із застосуванням міжнародного права
 - Розгляд конкретних справ, де національні суди застосували міжнародні норми у своїх рішеннях.
 - Аналіз впливу таких рішень на правову систему країни та міжнародні відносини.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

Порівняйте, як національні суди в двох різних країнах застосовують міжнародне право. Визначте відмінності та подібності у підходах, і як ці підходи впливають на правові системи відповідних держав.

Питання для самоконтролю:

1. Як національні суди підходять до застосування міжнародного права?
2. Які механізми використовуються для тлумачення міжнародних договорів у національних судах?
3. Які приклади успішного застосування міжнародного права національними судами вам відомі?
4. Як національні суди можуть впливати на міжнародні судові процеси?
5. Чи можуть національні суди відмовитися від застосування норм міжнародного права? Якщо так, то на яких підставах?
6. Які проблеми виникають при взаємодії національних судів з міжнародними інституціями?

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3];
 Допоміжна: [3]; [4]; [5];
 Інформаційні ресурси Інтернет: [10]; [11]; [12];
 Міжнародні видання: [2]; [4]; [5].
 Монографії: [2];

Тема 9. Вплив міжнародних санкцій на національне право

План лекційного заняття:

1. Міжнародні санкції як інструмент впливу на держави.
2. Правові аспекти імплементації міжнародних санкцій у національне законодавство.
3. Наслідки міжнародних санкцій для національної економіки та правової системи.

План семінарського заняття:

1. Міжнародні санкції як інструмент впливу на держави
 - Огляд механізмів введення міжнародних санкцій та їхніх цілей.
 - Приклади санкцій, запроваджених міжнародними організаціями (ООН, ЄС) проти держав.
2. Правові аспекти імплементації міжнародних санкцій у національне законодавство
 - Процес впровадження міжнародних санкцій у національну правову систему.
 - Роль національних судів у забезпеченні дотримання санкційних режимів.
3. Наслідки міжнародних санкцій для національної економіки та правової системи
 - Вплив санкцій на економічні відносини та правове регулювання в державі.
 - Аналіз змін у законодавстві, спрямованих на мінімізацію негативних наслідків санкцій.
4. Судова практика у справах, пов'язаних із міжнародними санкціями
 - Огляд рішень національних судів у справах, що стосуються застосування та оскарження санкцій.
 - Приклади судових рішень, що мали вплив на національні та міжнародні відносини.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

Дослідіть, як Україна або інша держава імплементує міжнародні санкції у своє національне законодавство. Охарактеризуйте правові механізми, що використовуються для введення санкцій, та їхню ефективність.

План індивідуально-консультативної роботи

Індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді:

- підготовки письмової роботи (реферату/есе) відповідно до обраної теми;
- індивідуального захисту індивідуальних завдань.

1. Оглядовий опис правової проблеми, що вирішується у практичній частині роботи. Або правовий аналіз проблеми з викладенням правової позиції відповідно до обставин справи:

1. Взаємодія міжнародного та національного права: сучасні підходи та проблеми.
2. Імплементация міжнародних договорів у національній правовій системі.
3. Примат міжнародного права над національним: теорія та практика.
4. Роль міжнародних організацій у гармонізації національних правових систем.
5. Вплив рішень Європейського суду з прав людини на національні суди.
6. Проблеми та виклики імплементации норм міжнародного права.
7. Міжнародні санкції та їх вплив на національне право.
8. Права людини у взаємодії міжнародного та національного права.
9. Суверенітет і його обмеження в контексті міжнародного права.
10. Співвідношення міжнародного права і національних конституцій.
11. Роль національних судів у застосуванні міжнародного права.
12. Проблеми імплементации норм міжнародного гуманітарного права.
13. Глобалізація та її виклики для міжнародного та національного права.
14. Принцип невторчання у внутрішні справи та міжнародні зобов'язання.
15. Вплив міжнародних торговельних угод на національне законодавство.
16. Міжнародні екологічні стандарти та їх впровадження на національному рівні.
17. Вплив міжнародного кримінального права на національні правові системи.
18. Проблеми правової інтеграції в межах Європейського Союзу.
19. Виконання рішень міжнародних судів у національних правових системах.
20. Вплив міжнародних норм у сфері боротьби з корупцією на національне законодавство.
21. Проблеми співвідношення національного і міжнародного права у сфері міграції.
22. Принципи міжнародного права у сфері прав людини та їх впровадження в національні закони.
23. Імплементация норм міжнародного трудового права в національне законодавство.
24. Міжнародне право та національна безпека: баланс інтересів.
25. Роль міжнародних судів у забезпеченні дотримання міжнародних зобов'язань державами.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке міжнародні санкції і які їх основні види?
2. Як міжнародні санкції впливають на національне законодавство?
3. Які правові механізми використовуються для імплементации санкцій у національній правовій системі?
4. Чи можуть міжнародні санкції впливати на права і свободи громадян?
5. Які приклади міжнародних санкцій та їх впливу на держави вам відомі?
6. Як національні суди розглядають питання, пов'язані з міжнародними санкціями?

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3];

Допоміжна: [3]; [4];

Інформаційні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]; [6]; [7];

Міжнародні видання: [1]; [2]; [3]; [4]; [5];

Монографії : [1];

Тема 10. Виклики глобалізації для міжнародного та національного права

План лекційного заняття:

1. Вплив глобалізації на міжнародне право.
2. Виклики глобалізації для суверенітету національних держав.
3. Адаптація національних правових систем до умов глобалізації.

План семінарського заняття:

1. Вплив глобалізації на розвиток міжнародного права
 - Як глобалізація впливає на формування нових міжнародно-правових норм?
 - Приклади міжнародних договорів, що виникли в умовах глобалізації.
2. Виклики глобалізації для суверенітету національних держав
 - Які аспекти суверенітету найбільше постраждали внаслідок глобалізації?
 - Вплив міжнародних організацій на обмеження суверенітету держав.
3. Гармонізація національних правових систем у контексті глобалізації
 - Як національні правові системи адаптуються до міжнародних стандартів?
 - Приклади країн, що змінили своє законодавство для відповідності міжнародним нормам.
4. Протиріччя між глобалізацією та національним суверенітетом
 - Як країни намагаються зберегти суверенітет у глобалізованому світі?
 - Можливі конфлікти між національним законодавством та міжнародними вимогами.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

Провести аналіз одного з аспектів глобалізації (наприклад, екологічні питання, трудова міграція, міжнародна торгівля) та оцінити, як цей аспект впливає на існуюче міжнародне та національне законодавство. В описі необхідно зосередитися на конкретних прикладах, запропонувати можливі зміни у законодавстві та обґрунтувати їх доцільність.

Питання для самоконтролю:

1. Як глобалізація впливає на міжнародне право?
2. Які основні виклики стоять перед національними державами в умовах глобалізації?
3. Як національні правові системи адаптуються до умов глобалізації?
4. Які приклади впливу глобалізації на міжнародні правові відносини вам відомі?
5. Як глобалізація впливає на суверенітет національних держав?
6. У чому полягає роль міжнародних організацій у контексті глобалізації?

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3];
 Допоміжна: [3]; [4]; [5];
 Інформаційні ресурси Інтернет: [10]; [11]; [12];
 Міжнародні видання: [2]; [4]; [5].
 Монографії: [2];

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100- бальної системи оцінювання, представлено в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Розподіл балів в межах семінарського заняття

Критерії оцінювання	Кіл-ть балів
В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.	2
Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.	1,5
В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань	1
Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.	0,5
Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.	0

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100 - бальної системи оцінюється від 0 до 2 балів, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі ДПУ MOODLE (максимально 5 балів). Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення контактного заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Критерії оцінювання контрольних робіт.

Формою проміжного поточного контролю є контрольна робота, яка проводиться у письмовій формі оцінюється від 0 до 5 балів.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Таблиця 4.2

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	2
Тестовий блок	3
Всього	5

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи.

Індивідуальна робота здійснюється у формі реферату, презентації, проєкту або інших формах описаних робочою програмою або методичною розробкою і оцінюється від 0 до 6 балів.

Таблиця 4.3

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

Кіл-ть балів	Критерії оцінювання
6	Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовка презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
3	Послідовність, логічність написання реферату, але без презентації.
0	Не написано реферат та не зроблено презентацію по ньому.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (табл.4.4):

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Таблиця 4.4

Сума балів за 100 бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	добре	
70-79	C	добре		
60-69	D	задовільно	задовільно	
50-59	E	достатньо		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

Результати складання екзамену оцінюються та вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

Таблиця 4.5

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
10	Індивідуальна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://dpu.edu.ua/osvita/neformalna-informalna-osvita
3	Семинарське заняття,	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою семінарського заняття	Масові онлайн курси на платформі EdEra (EducationEra), Прометеус, Iversity тощо. https://prometheus.org.ua/ https://ed-era.com/ https://iversity.org/
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Для оцінки знань з дисципліни використовуються такі методи контролю:

Екзамен; тестування; комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ; реферати; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань; індивідуальне опитування здобувачів вищої освіти (усне та письмове); модульний контроль.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний та підсумковий контроль проводиться у письмовій, усній та комбінованій формах при проведенні семінарських занять та екзамену.

Перелік питань до 1 модуля:

1. Що таке міжнародне право і яке його основне завдання?
2. Як співвідносяться національне та міжнародне право?
3. Які основні теорії взаємодії міжнародного і національного права ви знаєте?
4. Які проблеми виникають при взаємодії міжнародного права з національними правовими системами?
5. Яка роль держави у впровадженні норм міжнародного права на національному рівні?
6. Що таке імплементація міжнародного права у національне законодавство?
7. Які існують способи імплементації міжнародних норм у національне право?
8. У чому полягає різниця між прямою та непрямю імплементацією міжнародного права?
9. Як здійснюється імплементація міжнародних договорів у національні правові системи?
10. Які проблеми виникають під час імплементації міжнародного права в національне законодавство?
11. Що таке примат міжнародного права?
12. Які основні положення доктрини примату міжнародного права?
13. Як національні суди застосовують принцип примату міжнародного права?
14. У яких випадках національне законодавство може конфліктувати з міжнародним правом?
15. Які обмеження існують для застосування принципу примату міжнародного права?
16. Яка роль ООН у розвитку національних правових систем?
17. Як рішення Європейського суду з прав людини впливають на національні правові

системи?

18. Які міжнародні організації здійснюють вплив на національне законодавство?
19. Як міжнародні організації співпрацюють з національними судами?
20. У чому полягає значення гармонізації правових систем під впливом міжнародних організацій?
21. Які основні механізми вирішення міжнародних спорів ви знаєте?
22. Яка роль Міжнародного суду ООН у розв'язанні міжнародних спорів?
23. Як арбітражні трибунали вирішують міжнародні спори?
24. Які процедури використовуються для врегулювання спорів між державами в рамках міжнародних договорів?
25. Які правові наслідки мають рішення міжнародних судів для національних правових систем?
26. Як національні законодавчі органи беруть участь в адаптації міжнародного права?
27. Яка роль конституційних судів у забезпеченні відповідності національного законодавства нормам міжнародного права?
28. Як впроваджуються рекомендації міжнародних організацій у національне законодавство?
29. Які принципи міжнародного права найбільш впливають на розробку національних правових норм?
30. Як співвідноситься міжнародне кримінальне право з національним кримінальним законодавством?
31. У чому полягає значення принципу невтручання у внутрішні справи держав для імплементації міжнародного права?
32. Які інструменти забезпечують примусове виконання рішень міжнародних судів на національному рівні?
33. Як глобалізація впливає на взаємодію міжнародного та національного права?
34. Яка роль міжнародних стандартів у захисті прав людини на рівні національного права?
35. Як реалізується принцип суверенітету держави у контексті впливу міжнародного права?

Перелік питань до 2 модуля:

1. Що таке суверенітет держави у міжнародному праві?
2. Які ключові елементи суверенітету ви можете назвати?
3. У яких випадках суверенітет держави може бути обмежений міжнародним правом?
4. Як міжнародні зобов'язання впливають на суверенітет держави?
5. Які приклади обмеження суверенітету у зв'язку з членством у міжнародних організаціях?
6. Як держави балансують між суверенітетом і дотриманням міжнародних норм?
7. Яке значення мають міжнародні договори для обмеження державного суверенітету?
8. У чому полягає конфлікт між державним суверенітетом і міжнародним правопорядком?
9. Яка роль ООН у питаннях обмеження суверенітету держав?
10. Чи може держава відмовитися від міжнародних зобов'язань, якщо це суперечить її суверенітету?
11. Як міжнародне право впливає на національні конституції?
12. Що таке конституційна імплементація міжнародного права?
13. У чому полягає конфлікт між положеннями міжнародних договорів і конституційними нормами?
14. Як вирішуються конфлікти між міжнародним правом та національними конституціями?
15. Які держави визнають примат міжнародного права над національною конституцією?
16. Яка роль конституційних судів у застосуванні міжнародного права?
17. Чи можуть міжнародні договори змінювати конституційні положення держави?
18. Які проблеми виникають при імплементації міжнародних договорів, що суперечать

національній конституції?

19. Як національні конституції регулюють відносини з міжнародними організаціями?
20. Яке значення має взаємодія національних парламентів і міжнародного права у конституційному контексті?
21. Яка роль національних судів у забезпеченні дотримання міжнародного права?
22. Як національні суди імплементують міжнародні договори у свої рішення?
23. Чи можуть національні суди переглядати рішення міжнародних судів?
24. Які особливості застосування міжнародного права у національних судах?
25. Які приклади рішень національних судів, що вплинули на міжнародне право?
26. Як національні суди трактують конфлікти між міжнародними договорами та внутрішнім законодавством?
27. У яких випадках національні суди можуть відмовитися застосовувати міжнародні норми?
28. Яка роль прецедентного права у застосуванні міжнародного права на національному рівні?
29. Як рішення Європейського суду з прав людини інтегруються у практику національних судів?
30. Які приклади використання міжнародних звичаїв у рішеннях національних судів ви можете навести?
31. Як імплементація міжнародного права впливає на розвиток національної судової практики?
32. У чому полягає значення інтерпретації міжнародних договорів національними судами?
33. Як судова влада сприяє гармонізації національного законодавства з міжнародним правом?
34. Які виклики виникають перед національними судами під час застосування міжнародного гуманітарного права?
35. Як суди враховують рішення міжнародних трибуналів під час винесення національних рішень?

Перелік питань до 3 модуля:

1. Що таке міжнародні санкції та які їх види ви знаєте?
2. Як міжнародні санкції впливають на національне законодавство держав?
3. Яким чином міжнародні санкції можуть обмежувати суверенітет держави?
4. Які механізми імплементації міжнародних санкцій у національне право ви знаєте?
5. Які правові наслідки можуть мати міжнародні санкції для економіки країни?
6. Як національні суди можуть розглядати справи, пов'язані з міжнародними санкціями?
7. Чи може держава ігнорувати або обмежити дію міжнародних санкцій у своєму законодавстві?
8. Які організації мають право накладати міжнародні санкції на держави?
9. Як міжнародні санкції впливають на національні правові системи у сфері прав людини?
10. Як держави адаптують своє законодавство для уникнення міжнародних санкцій?
11. Яким чином міжнародні договори з прав людини впливають на національне законодавство?
12. Що таке Європейська конвенція з прав людини і яке її значення для національних правових систем?
13. Як національні суди застосовують норми міжнародного права у сфері прав людини?
14. У яких випадках національне право може суперечити міжнародним стандартам захисту прав людини?
15. Яка роль ООН у захисті прав людини на національному рівні?
16. Як міжнародні суди з прав людини, зокрема ЄСПЛ, впливають на національні правові системи?
17. Які приклади впровадження міжнародних норм прав людини у національне законодавство ви знаєте?

18. Чи можуть національні суди визнавати норми міжнародного права з прав людини вищими за національне законодавство?
19. Які проблеми виникають при застосуванні міжнародних стандартів прав людини у національних правових системах?
20. Як міжнародне право сприяє захисту прав меншин у різних державах?
21. Яким чином глобалізація впливає на розвиток міжнародного права?
22. Як глобалізація змінює співвідношення між міжнародним і національним правом?
23. Які виклики для національних правових систем виникають у зв'язку з глобалізацією?
24. Як міжнародні організації сприяють вирішенню правових питань, що виникають через глобалізацію?
25. У чому полягають основні ризики для національних суверенітетів у контексті глобалізації?
26. Як міжнародні санкції впливають на міжнародну торгівлю та економічні відносини?
27. Які держави найбільше постраждали від міжнародних санкцій і як це вплинуло на їх правові системи?
28. Як санкції Ради Безпеки ООН імплементуються в національне законодавство?
29. Які юридичні механізми можуть використовуватися для оскарження міжнародних санкцій?
30. Чи можливо скасування міжнародних санкцій через національні або міжнародні суди?
31. Яка роль регіональних організацій, таких як ЄС або СНД, у накладенні міжнародних санкцій?
32. Як корпоративні суб'єкти адаптуються до правових змін у зв'язку з міжнародними санкціями?
33. Які правові наслідки мають санкції для фізичних осіб, включених до санкційних списків?
34. Як національні закони про протидію санкціям впливають на співпрацю з міжнародними організаціями?
35. Які приклади використання "вторинних санкцій" ви знаєте, і як вони впливають на треті країни?

Перелік контрольних питань до екзамену **Теоретичні питання:**

1. Які основні джерела міжнародного права?
2. В чому полягає принцип суверенітету держав?
3. Як міжнародне право взаємодіє з національним законодавством?
4. Які є моделі імплементації міжнародного права в національні правові системи?
5. Що таке доктрина прямої дії міжнародних норм?
6. Які принципи домінують при вирішенні колізій між міжнародним та національним правом?
7. Як Європейський суд з прав людини впливає на національні правові системи держав-членів Ради Європи?
8. Які права людини захищаються міжнародним правом?
9. Як національні суди забезпечують виконання рішень міжнародних судів?
10. Що таке міжнародний договір і які його основні види?
11. Як національне законодавство може перешкоджати виконанню міжнародних зобов'язань?
12. Які є основні види міжнародних санкцій?
13. Як міжнародні організації впливають на національні правові системи?
14. Що таке імплементація міжнародних договорів?
15. Які є механізми примусового виконання міжнародних норм на національному рівні?
16. Як міжнародне гуманітарне право впливає на національне законодавство під час збройних конфліктів?
17. Як національні суди використовують міжнародні прецеденти?

18. Які є виклики для національних правових систем у зв'язку з глобалізацією?
19. Як міжнародні стандарти прав людини імплементуються в національне право?
20. Які є основні функції Міжнародного суду ООН?
21. Як міжнародні санкції впливають на права громадян?
22. Що таке міжнародний арбітраж і як він співвідноситься з національними судами?
23. Яка роль міжнародних кримінальних трибуналів у захисті прав людини?
24. Як національні конституційні суди співпрацюють з міжнародними інституціями?
25. Які є механізми захисту прав людини в рамках ООН?
26. Як міжнародне право регулює питання суверенітету над природними ресурсами?
27. Що таке універсальна юрисдикція і як вона застосовується?
28. Як міжнародне право впливає на національні закони про міграцію?
29. Яка роль міжнародних угод у сфері захисту довкілля?
30. Як міжнародні економічні санкції впливають на внутрішню політику держав?
31. Що таке принцип субсидіарності і як він застосовується в міжнародному праві?
32. Які є види міжнародної відповідальності держав?
33. Як міжнародне право впливає на національні закони про захист інтелектуальної власності?
34. Як національні парламенти контролюють імплементацію міжнародних договорів?
35. Що таке міжнародний правопорядок і які його основні характеристики?
36. Як міжнародне право захищає права корінних народів?
37. Які є види міжнародних організацій і як вони співпрацюють з національними урядами?
38. Як міжнародне право впливає на національні закони про громадянство?
39. Яка роль міжнародних механізмів моніторингу за дотриманням прав людини?
40. Як національні суди вирішують питання екстрадиції з огляду на міжнародне право?
41. Які є основні принципи міжнародного права?
42. Як міжнародне право впливає на національні закони про оборону?
43. Як міжнародні стандарти боротьби з тероризмом імплементуються в національне право?
44. Що таке принцип ефективності у міжнародному праві?
45. Як національні суди застосовують рішення Європейського суду з прав людини?
46. Як міжнародне право захищає права біженців?
47. Що таке міжнародний звичай і як він формується?
48. Як міжнародні організації координують свої дії з національними урядами під час криз?
49. Які є особливості застосування міжнародного морського права на національному рівні?
50. Як міжнародні угоди про роззброєння впливають на національне законодавство?
51. Що таке дипломатичний імунітет і як він регулюється міжнародним правом?
52. Як міжнародне право регулює питання захисту культурної спадщини?
53. Які є види міжнародних зобов'язань і як вони виконуються на національному рівні?
54. Як національні суди забезпечують виконання рішень міжнародних арбітражів?
55. Як міжнародне право регулює питання морської безпеки?
56. Яка роль міжнародних конвенцій у захисті прав жінок?
57. Як міжнародне право впливає на національні закони про екологію?
58. Що таке міжнародний економічний порядок і які його основні принципи?
59. Як національні суди розглядають питання про надання політичного притулку?
60. Як міжнародне право регулює питання боротьби з організованою злочинністю?
61. Що таке принцип верховенства міжнародного права?
62. Як міжнародне право захищає права дітей?
63. Які є основні функції Міжнародного кримінального суду?
64. Як міжнародне право впливає на національні закони про працю?
65. Що таке міжнародне інвестиційне право і як воно впливає на національну економіку?
66. Як міжнародне право регулює питання боротьби з корупцією?
67. Яка роль міжнародних угод у сфері захисту інтелектуальної власності?
68. Як національні суди застосовують норми міжнародного права у справах про екстрадицію?

69. Як міжнародне право регулює питання розподілу водних ресурсів між державами?
70. Що таке міжнародна гуманітарна інтервенція і як вона регулюється міжнародним правом?
71. Як національні суди вирішують питання про легітимність застосування сили в міжнародних конфліктах?
72. Як міжнародне право захищає права осіб з інвалідністю?
73. Які є принципи міжнародного права, що регулюють торгівлю людьми?
74. Як міжнародне право впливає на національні закони про захист прав споживачів?
75. Як міжнародне право регулює питання про обмін військовополоненими?
76. Що таке міжнародний правовий суб'єкт і які його основні характеристики?
77. Як міжнародне право регулює питання про боротьбу з кіберзлочинністю?
78. Як міжнародне право захищає права мігрантів?
79. Які є основні види міжнародної відповідальності держав за порушення міжнародного права?
80. Як міжнародне право регулює питання про мирне вирішення міжнародних спорів?
81. Як національні суди використовують рішення Міжнародного суду ООН у своїй практиці?
82. Як міжнародне право регулює питання боротьби з відмиванням грошей?
83. Що таке міжнародне правосуддя і які його основні функції?
84. Як міжнародне право регулює питання про захист прав власності в міжнародних відносинах?
85. Як міжнародні угоди про захист прав людини впливають на національні конституції?
86. Як міжнародне право регулює питання про взаємодію держав у боротьбі зі зміною клімату?
87. Що таке принцип колективної безпеки в міжнародному праві?
88. Як міжнародне право регулює питання про захист прав інтелектуальної власності у цифровій сфері?
89. Як міжнародне право впливає на національні закони про охорону здоров'я?
90. Які є основні інституції міжнародного правосуддя і як вони співпрацюють з національними судами?
91. Як міжнародне право регулює питання про застосування сили у випадках самооборони?
92. Як національні суди враховують міжнародні зобов'язання у справах про права людини?
93. Як міжнародне право регулює питання про заборону катувань?
94. Що таке принцип універсальності у міжнародному праві?
95. Як міжнародне право регулює питання про боротьбу з тероризмом?
96. Як міжнародне право захищає права журналістів і медіа?
97. Як міжнародне право регулює питання про використання космічного простору?
98. Як міжнародне право впливає на національні закони про приватизацію?
99. Які є принципи міжнародного права, що регулюють торговельні відносини між державами?
100. Як міжнародне право регулює питання про захист прав національних меншин?

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Міжнародне публічне право: основи теорії : навчально-методичний посібник / Х. Н. Бехруз, С. С. Андрейченко, М. В. Грушко та ін. – Одеса : Юридика, 2023. – 252 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/23474>; DOI: 10.32837/11300.23474.
2. Андрейченко С., Грушко М., Музика В. Міжнародне публічне право. Основні галузі та інститути : Навч.-метод. посіб. Київ : Фенікс, 2021. 292 с.
3. Міжнародне публічне право: основи теорії : навчально-методичний посібник / Х. Н. Бехруз, С. С. Андрейченко, М. В. Грушко та ін. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – 252 с.

Допоміжна

1. Шамсан Р. Т. Міжнародні неурядові організації і міжнародне право. *Юридичний вісник*. 2022. № 6. С. 145–152. URL: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i6.2277>.
2. Кучур А. Національне та міжнародне право в умовах сьогодення. *Інтеграція теорії у практику: проблеми, пошуки, перспективи* : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф, м. Чернівці, 4 листоп. 2022 р. Чернівці, 2022. С. 171–173. URL: <http://surl.li/hmwise>.
3. Оніщенко Н., Сунегін С. Міжнародне право і розвиток національної правової системи України: питання миробудівництва. *Grail of Science*. 2022. № 12-13. С. 117–126. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.29.04.2022.017>.
4. Мінченко А., Мазур А. Міжнародні нормативні акти як джерела регулювання зовнішньоекономічних відносин та їх співвідношення з національним законодавством України. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 1. С. 64–68. URL: <http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/1/12.pdf>.
5. Падалка М. Взаємодія міжнародного права з національною системою У. *Наукові записки. серія: право*. 2023. № 14. С. 268–272. URL: <https://pravo.cusu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/304/306>.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. American Society of International Law (ASIL). URL: <https://www.asil.org>
2. Amnesty International. URL: <https://www.amnesty.org>
3. Council of Europe. URL: <https://www.coe.int>
4. European Court of Human Rights (ECHR). URL: <https://www.echr.coe.int>
5. European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). URL: <https://fra.europa.eu>
6. Global Constitutionalism (Cambridge Core). URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/global-constitutionalism>
7. Harvard Law School Library - International Legal Studies. URL: <https://hls.harvard.edu/dept/ils/>
8. Human Rights Watch (HRW). URL: <https://www.hrw.org>
9. International Committee of the Red Cross (ICRC). URL: <https://www.icrc.org>
10. International Court of Justice (ICJ). URL: <https://www.icj-cij.org>
11. International Criminal Court (ICC). URL: <https://www.icc-cpi.int>
12. International Labour Organization (ILO). URL: <https://www.ilo.org>
13. International Law Commission (ILC). URL: <https://legal.un.org/ilc>
14. International Organization for Migration (IOM). URL: <https://www.iom.int>

Міжнародні видання

1. Sukhanova D. Peculiarities of the legal system of the European Union and its relationship with international and national legal systems. *Legal Bulletin*. 2024. No. 1. P. 211–217. URL: <https://doi.org/10.32782/yuv.v1.2024.22>.
2. Acquisition of Territory in International Law: With a New Introduction by Marcelo G. Kohen. Manchester University Press, 2024. URL: <https://doi.org/10.7765/9781526183910>.
3. Decay of International Law: A Reappraisal of the Limits of Legal Imagination in International Affairs, with a New Introduction. Manchester University Press, 2024.

URL: <https://doi.org/10.7765/9781526183842>.

4. Orakhelashvili A. *Akehurst's Modern Introduction to International Law*. Taylor & Francis Group, 2022. 694 p. URL: <https://doi.org/10.4324/9781003162117>.

5. Glahn G. v., Taulbee J. L. *Law among Nations: An Introduction to Public International Law*. Taylor & Francis Group, 2022. 684 p. URL: <https://doi.org/10.4324/9781003184898>.

Монографії

1. Міжнародне право та євроінтеграційні перспективи України: сучасні виклики : колективна монографія / Х. Н. Бехруз, М. Р. Аракелян, С. С. Андрейченко та ін. — Одеса, 2023. — 498 с.

2. Створення правових умов здійснення інноваційної діяльності на шляху набуття членства України в ЄС : монографія / [С. В. Глібка, О. В. Розгон, І. Ю. Матюшенко та ін.]; за ред. С. В. Глібка, О. В. Розгон. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2023. 250 с.

8. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ**ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри
від ____ 20__ №__

Навчальний рік	Дата засідання кафедри - розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП